UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct. Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo veru[m] no[n] creditur in mammonâ iniquo infidelib.

urn:nbn:de:hbz:466:1-83011

Visual Library

multas tribulationes ingredi regnum cœlorum. Hic enim Deo *ſcopus eſt propoſitus, vt omnes homines ſaluentur, & ad cognitionem veritatis perueniant.* Eapropter ſæpè peccatoribus longæuitatem gratificatur, anſa illis ad pœnitentiam porrecta, vt quantumuis ad vndecimam horam in extremâ ſenectute conuertantur. Cur autem iuſtos breuis vita abripit? *Vt ne, quemadmodum Salomon inquit, malitia auertat intellectum ipſorum, aut dolus decipiat animam ipſorum, perfecti paruo tempore compleuerunt dies ſuos. Accepta enim erat Domino anima ipſorum.* Si enim felices facerent diuitiæ, omninò vera eſſent.

VERSVS 2.

Si ergo in iniquo mammona fideles non fuiſtis quod verum eſt, quis credet vobis?

QVÆSTIO I.

Quomodo verum non creditur, in Mammonâ iniquo infidelibus?

Infidelis in Mammonâ iniquo.

§. INfidelis in Mammona iniquo dicitur, qui illum aut per nefas conquirit, aut auarè detinet, aut contra iuſtitiam diſpenſat; *huic*, inquit, *nemo credet*, aut committet *quod verum eſt*, ſeu veros theſauros, adminiſtrationem videlicet bonorum ſpiritualium. Veritas igitur opponitur Mammonæ iniquo, qui verus non eſt, ſed fallax & ſpecie opum impoſtor. Raptor verò aut auarus, aut prodigus Eccleſię pręfici non debet, hic autem Apoſtolis Chriſtus loquitur. Porrò tam libri, qui pro futuro *credet* habent *credat*, quam illi, qui pro *verum*, habent *veſtrum*, corrigendi ſunt.

VERSVS 12.

Et ſi in alieno fideles non fuiſtis, quod veſtrum eſt, quis dabit vobis?

QVÆSTIO I.

An propria non credantur illis, qui in alieno ſunt infideles?

§. I. ADmirabilis illa ſententia videtur. Multi aliena negocia oſcitanter, perfidè, & flagitioſè curant, ſua diligentiſſimè, ſibi quiſque proximus eſt, ſibi fidelis.

Aliena noſtra ſunt temporaria.

Auguſtinus monet qq. Euangel. libro 2. quæſt. 35. aliena non vocari quæ aliorum ſunt, ſed temporalia, quæ quamuis à nobis poſſideantur, non tamen noſtra ſunt, cum mox aut ipſa nos deſerant, aut à nobis deſerantur. Noſtra vocari ſpiritualia, quæ in æternum permanent. Itaq; ſenſum eſſe: non rectè adminiſtraturos ſpiritalia, qui in humanis bonis fuerint infideles. Humana autem idcirco vocantur ἀλλότρια, aliena, vel vt Syrus בדלא רילבון *badla delechum, in eo quod non veſtrum*, quia certo tempore & conditione data ſunt, velut depoſita, non dominia aut proprietates, æternorum poſſeſſio nunquam aufertur; ideo vocat ὑμέτερα veſtra, propria, hæreditatem. Cuicunq; enim dantur, is illa ſua vocare poteſt, certus nunquam aliena fore.

Quod ſemper deſerendum eſt nō eſt tuum.

Tertullianus lib. 4. contra Marcionem legit: τὸ ἐμὸν, *quod meum eſt.*

Auguſtinus & legit & exponit libro 2. qq. Euang. quæſt. 35. eo modo, quo iam dictum eſt. *Quod dicit: ſi in alieno fideles non fuiſtis: alienas appellat terrenas facultates: quia eas nemo moriens ſecum aufert, hoc eſt quod dicit David, Ne timueris cum diues factus fuerit homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus eius: quoniam non cum morietur, accipiet omnia, neque ſimul deſcendet cum eo gloria eius.*

Quod meum eſt, legitur quidem apud Tertullianum, ſed ex Marcionis ſenſu: *Et illud itaque lucebit, quomodo dictum: ſi in Mammonâ iniuſto fideles non extitiſtis, quod verum eſt, quis vobis credet? In nummo ſcilicet iniuſto, non in creatore: quem & Marcion iſtum facit. Et ſi in alieno fideles inuenti non eſtis, quod meum eſt, quis dabit vobis? Alienum enim debet eſſe à ſeruis Dei, quod iniuſtum eſt. Creator autem quomodo alienus erat Phariſæis, proprius Deus Iudaicæ gentis? Si ergo hæc non cadunt in creatorem, ſed in Mammonam, quis vobis credet quod verius eſt, & quis vobis dabit, quod meum eſt, non poteſt quaſi alius dixiſſe de alterius Dei gratiâ. Tunc enim videretur ita dixiſſe, ſi eos in creatorem, non in Mammonam infideles notando, per creatoris mentionem diſtinctiones feciſſet Dei alterius non commiſſuri ſuam veritatem infidelibus creatoris. Quomodo tunc alterius videri poteſt, ſi non ad hoc proponatur, vt à re de quâ agitur ſeparetur?* Videtur autem ita Marcion legiſſe, vt duos Deos ſtatuerit, vt faceret bonum Deum aduerſum, ſeuerum Deum ſic diſputantem.

Lectio apud Tertullianum.

Alienum iniuſtum.

VERSVS 14.

Audiebant autem omnia Phariſæi, qui erant auari, & deridebant illum.

QVÆSTIO I.

Cur eum Phariſæi derideant?

Auaritia indocilis eſt iuſtitiam pati.

§. I. DIſcipulos Dominus inſtituebat, ſed præſentibus Phariſæis, & diligenter attendentibus, rident tamen, quia auari erant. Fons & origo demonſtratur, vnde eorum in Chriſtum alienatio, maleuolentia, criminationes, profluxerint. Auari erant pleni rapinis, & dolis, ideo Chriſti verba derident. Quia vero cum auaritia coniuncta erat ambitio, quâ virtutum, maximè liberalitatis, famam aucupabantur, ideo ringuntur, cum dedecora ſua propalari animaduertunt. Ridebat Philoſophum Antigonus, qui ſecum de iuſtitia diſceptaret, quem videret ſine vlla causâ aliena oppida oppugnare, Phariſæorum malitiam ipſo verbo exprimit ἐξεμυκτήριζον, *ſannis vexabant* & ſuſpenſo naſo. Syrus מממקין הגו בה *memakin hanu beh, irridentes erant in eum.* Et cauſam adiungit: quia argentum amabant. Auarus nihil ſerio agit, niſi quod lucro eſt. Omnes cogitationes huic vni ſtudio poſtponit: adeò nihil non modo diuini, ſed ne humani quidem æſtimant, quos dira fames auri occupauit. Verè Seneca Epiſtola 115. *Hac ipſa res tot magiſtratus, tot iudices detinet, quæ magiſtratus & iudices facit, &c.* Eò tendunt verſus Euripidis, *quibus auditis totus populus conſurrexit ad eiiciendum & auctorem & carmen.*

Auari ſtudium.

Ὦ χρυσὲ δεξίωμα κάλλιςον βροτοῖς,
Ὡς οὐδὲ μήτηρ ἡδονὰς τοίας ἔχοι,
Οὐ παῖδες ἀνθρώποισιν, οὐ φίλος πατήρ.
Εἰ δ' ἡ κύπρις τοιοῦτον ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ,
Οὐ θαῦμ' ἔρωτας μυρίους αὐτὴν τρέφειν:

Quæ Seneca ſic vertit:

Pecunia ingens generis humani bonum,
Cui non voluptas matris, aut blanda poteſt
Par eſſe prolis, non ſacer meritis parens.
Tam dulce ſi quid Veneris in vultu micat,
Meritò illa amores cœlitum atque hominum mouet.

Dein-